

Notat

Hvidbog af 2. offentlighedsfase for Miljøkonsekvensrapport for skybrudssikring i Kagsmosen og den nedre del af Kagsåen

24. januar 2023

Sagsnummer
2021-0348078

Dokumentnummer
2021-0348078-27

Bygge-, Parkerings- og
Miljømyndighed
Vand og VVM
Njalsgade 13
Postboks 380
2300 København S

EAN-nummer
5798009809452

Indholdsfortegnelse

Kapitel 1. Indledning.....	3
Kapitel 2. Oversigt over høringssvar.....	4
Kapitel 3. Resumé og besvarelse af høringssvar.....	5
Arealanvendelse, plan og alternativer	5
Trafikale forhold	6
Støj	9
Lugt- støv, lys og luftemissioner.....	10
Rekreative interesser	11
Materielle goder	13
Overfladevand og vandkvalitet	13
Kulturarv og fredninger.....	14
Landskabelig påvirkning	15
Grundvand og jordforurening	15
Flora og fauna, Natura 2000.....	17
Andet.....	23
Kapitel 4. Sammenfattende vurdering	24

Kapitel 1. Indledning

Herlev, Gladsaxe, Rødovre og Københavns Kommune har den 10. oktober 2022 fremlagt miljøkonsekvensrapport for skybrudssikring i Kagsmosen og den nedre del af Kagsåen og udkast til VVM-tilladelse i offentlig høring på kommunernes høringsportaler.

Bygherre har i høringsperioden afholdt informationsmøde for offentligheden om projektet og miljøkonsekvensrapporten.

I perioden 10. oktober 2022 til 5. december 2022 har offentligheden haft mulighed for at komme med bemærkninger til miljøkonsekvensrapport og udkast til VVM-tilladelse.

Denne hvidbog forholder sig til de bemærkninger, der er indkommet skriftligt i høringsperioden. Hvidbogen indeholder en oversigt over de modtagne høringssvar samt forvaltningernes vurdering af de indkomne bemærkninger ud fra en tematisk gennemgang.

Formålet med hvidbogen er at få en afklaring af, om der skal ske ændringer af vilkår i VVM-tilladelsen tilknyttet miljøkonsekvensrapporten af projektet.

Forvaltningerne har bedt bygherre komme med bemærkninger til de indkomne høringssvar i de tilfælde, hvor disse har projektteknisk karakter. Disse fremgår nedenfor.

Kapitel 2. Oversigt over høringsvar

Der er i høringsperioden indkommet 8 høringsvar.

De modtagne høringsvar er oplistet i nedenstående oversigt i forhold til de miljøtemaer/emner, som høringsvarene omhandler, se tabel.

	Arealanvendelse, plan og alternativer	Trafikale forhold	Støj	Lugt- støv, lys og luftemissioner	Rekreative interesser	Materielle goder	Overfladevand og vandkvalitet	Kulturarv og fredninger	Landskabelig påvirkning	Grundvand og Jordforurening	Flora og fauna, Natura 2000	Andet
Høringsvar												
1. Jens Høeg, Biologisk Institut, KU												
2. Brønshøj-Husum Lokaludvalg, Kbh.												
3. HOFOR Vand København A/S												
4. DN* Rødovre v/ Jan Larsen												
5. Grundejerforeningen Islehøj, Kbh.												
6. DN* København v/Ole Damsgaard												
7. PAB Brunevang/ Søren S. Jensen												
8. Marianne Holst-Knudsen, Herlev												
* Danmarks Naturfredningsforening												

Kapitel 3. Resumé og besvarelse af hørings svar

Arealanvendelse, plan og alternativer

Hørings svar

Der er 2 hørings svar (hørings svar 2 og 7), der har bemærkninger til Arealanvendelse, plan og alternativer.

Hørings svar 2, Brønshøj-Husum Lokaludvalg, bifalder den grundige miljøkonsekvensrapport, der er udarbejdet, og har i den forbindelse ingen bemærkninger. Lokaludvalget er optaget af at få sikret de ferske vande mod forurening med kloakopblandet regnvand samt beskytte og udvikle vores grønne områder så de i videst muligt omfang danner grundlag for en høj grad af biologisk mangfoldighed.

Hørings svar 7, PAB Brunevang, undrer sig over, at det er vurderet, at de undersøgte alternativer, ikke er hensigtsmæssige, når hensyn til PAB Brunevangs mulighed for at anvende egne arealer tages i betragtning. Det anføres i miljøkonsekvensrapporten, s. 51, bl.a.:

"Ved disponering af oversvømmelsesarealet i Kagsmosen Skybrudsprojekt, er det tilstræbt at opnå størst muligt opstuvningsvolumen i Kagsmosen. Desuden indgår tekniske overvejelser, herunder at jordbunden skal kunne bære de konstruktioner, der er nødvendige, bl.a. udløbsbygværket og de nødvendige jordvolde og diger.

Derfor har man i hovedforslaget placeret udløbsbygværket længst mod sydvest, og man må etablere et dige sydsiden af Kagsåen. Her er jordbunden fastere end i moseområdet. Denne afgrænsning indebærer imidlertid, at man må inddrage arealer på en enkelt privat matrikel ejet af PAB Brunevang.

Det er i processen undersøgt, om projektet kan placeres fuldstændigt uafhængigt af den private matrikel. I den forbindelse er der overvejet to alternative løsningsforslag. Begge er nu fravalgt. De to alternativer er nøjere beskrevet i et teknisk notat, se (COWI, 2022) og skitseres herunder."

Det anføres i miljøkonsekvensrapporten, at det første alternativ er fravalgt på grund af det mindre opstuvningsvolumen forbundet med spunsløsningen og den store naturmæssige omkostning forbundet med digeløsningen, og at løsningen ikke kan forenes med fredningsbestemmelserne. Det andet alternativ er fravalgt på grund af det mindre opstuvningsvolumen sammenholdt med den store naturmæssige omkostning forbundet med digeløsningen. Der ses ikke at være foretaget

en afvejning mellem de to alternativer og hensynet til PAB Brunevang. PAB Brunevang er derfor ikke i stand til at vurdere, hvorvidt miljøkonsekvensrapporten foretager en behørig afvejning af fordele og ulemper ved de tre undersøgte placeringer.

Bygherres kommentarer

Bygherres kommentarer til høringssvar 2:

Bygherre har ingen bemærkninger til høringssvaret fra Brønshøj-Husum Lokaludvalg.

Bygherres kommentarer til høringssvar 7:

Bygherre har i projekteringen undersøgt alternative afgrænsninger af Kagsmosen Skybrudsprojekt, som er gengivet i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3.4. Bygherre har fravalgt alternativerne under hensyntagen til projektets samlede indvirkning på miljøet. Hovedløsningen, som er beskrevet i miljøkonsekvensrapportens afsnit 3, er valgt under hensyn til miljøet herunder påvirkning af natur, rekreative interesser og materielle goder samt opfyldelse af den politisk vedtagne Kapacitetsplan 2018. Hovedløsningen er præsenteret for PAB Brunevang og tilpasset efter dialog med afdelingsbestyrelsen. Bygherre har i den proces så vidt muligt tilgodeset PAB Brunevang og den fremtidige brug af arealet.

Forvaltningernes vurdering

Miljøkonsekvensrapporten redegør i afsnit 3.4 for fravalgte alternativer. Af miljøkonsekvensrapporten fremgår det, at man under hensyntagen til projektets samlede påvirkning på miljøet og på baggrund af anlægstekniske overvejelser samt opfyldelse af Kagsmosen Skybrudsprojekts formål har valgt en løsning, der berører PAB Brunevangs matrikel.

På baggrund af Miljøkonsekvensrapportens afsnit om fravalgte alternativer vurderer forvaltningerne, at der i passende grad er undersøgt for projektets afledte miljøpåvirkninger og fravalgte alternativer.

Høringssvarene medfører ikke ændringer til VVM-tilladelse i forhold til bemærkninger til arealanvendelse, plan og alternativer.

Trafikale forhold

Høringssvar

Der er 2 høringssvar (høringssvar 4 og 5), der har bemærkninger til de Trafikale forhold i tilknytning til anlæg og drift af projektet.

Høringssvar 4, DN Rødovre, bemærker, at det er vigtigt at de foranstaltninger der iværksættes ift. skybrudssikringen også muliggør færdsel og benyttelse af naturområderne i tilfælde af mere dagligdags forekomster af nedbør f.eks. ved at stier og passager for både gående og cyklister er

mulige at benytte, når der kun forekommer mere moderate vandstigninger. Høringssvaret bemærker, at der derfor bør ske en forhøjelse af alle de lavtliggende stier og passagers niveau i forhold til de nuværende niveauer, således at oversvømmelser undgås i fremtiden.

Høringssvar 5, Grundejerforeningen Islehøj, bemærker, at der i miljøkonsekvensrapporten redegøres for følgende. *"At der i anlægsfasen vil ske ca. 1400 lastbilkørsler (700 ind plus 700 ud). Fordelt på en aktivitetsperiode på 6 måneder eller ca. 130 arbejdsdage. Det svarer til i gennemsnit ca. 11 kørsler om dagen (ind eller ud). I praksis vil der forventeligt være mere trafik i visse perioder. Omvendt kan antallet reduceres, i det omfang bilerne kører med last både ind og ud. Samlet vurderes dette at være en lille eller en moderat trafik påvirkning af adgangsvejene"*.

Grundejerforeningen Islehøj har læst, at det i udbudsmaterialet skal fremgå, at entreprenøren dels skal forstærke broen og dels skal reetablere eventuelle skader forårsaget af transport på broen. Grundejerforeningen er bekymret for, hvordan dette udmøntes i praksis og hvilke konsekvenser anlægsarbejdet vil have for grundejerforeningens veje og bro på længere sigt.

Grundejerforeningen udtrykker bekymring for, at Københavns Kommune både er bygherre og myndighed, og er uenige i, at påvirkningen af de trafikale forhold vurderes som en lille eller moderat trafik påvirkning. I den forbindelse oplyser Grundejerforeningen, at slid fra en lastbil svarer til 10.000 personbiler (kilde: <https://ing.dk/artikel/hvordan-beregner-man-lastbilers-vejslid-92104>) og oplyser, at belastningen svarer til 14 mio. personbil ækvivalenter på vejen. Grundejerforeningen mener derfor, at man bør indføre foranstaltninger, der kan begrænse vejsliddet, f.eks. placering af køreplader på græsarealet langs Kagsvang samt tage hensyn til vejens mange cyklister heraf mange skolebørn.

Bygherres kommentarer

Bygherres bemærkninger til høringssvar 4:

I Miljøkonsekvensrapportens appendix F er de forskellige oversvømmelser under nuværende forhold estimeret:

- Den normale vandstand i Kagsmosen er ca. i kote 9
- Ved en 5 årshændelse ca. 30 cm. over daglig vandstand
- Ved en 10 årshændelse ca. 60 cm. over daglig vandstand
- Ved en 25 årshændelse ca. 80 cm. over daglig vandstand
- Ved en 50 årshændelse ca. 90 cm. over daglig vandstand
- Ved en 100 årshændelse ca. 1 m. over daglig vandstand

(Kilde: appendix F, tabel 1-15)

I dag forekommer der mange overløb fra Kagsåen til Kagsmosen i Rødovre og Københavns Kommune (henholdsvis 13 og 17 overløb). Dette påvirker særligt mosen og vandhullerne i Rødovre og Københavns Kommune. De vandløbsnære stier i Københavns kommune er beliggende lavt i terrænet og oversvømmes derfor allerede ved 5 årshændelsen. De vandløbsnære stier og broer i Rødovre Kommune påvirkes først omkring en 10 årshændelse. De øvrige stier i Rødovre Kommune er beliggende højt i terrænet og påvirkes derfor ikke. De øvrige stier i Kagsmosen påvirkes i dag først ved ekstreme regnhændelser (ca. 50 årshændelse).

Med gennemførelsen af Hverdagsregnsprojektet udvides Kagsåen og broer og stier langs vandløbet hæves. Dermed kan der løbe mere vand i Kagsåen end i dag og åen vil kun løbe over sin bredder ca. 1 gang hvert 5. år (5 årshændelse). Ved større regnhændelser vil åen løbe over og ved de helt kraftige skybrud vil de vandløbsnære stier i Rødovre Kommune blive oversvømmet (25 årshændelse) og de højere beliggende stier vil først blive oversvømmet ved 50 og 100 årshændelser. I den øvrige del af Kagsmosen vil stierne ligeledes først blive oversvømmet ved kraftigere regnhændelser.

Bygherres bemærkninger til høringsvar 5:

Som anført i miljøkonsekvensrapportens afsnit 16.4.3 vil planlægning af anlægsarbejdet ske sammen med entreprenøren og naboerne til Kagsmosen, så arbejdet udføres på den mest skånsomme måde og så der opleves færrest mulige gener. Bygherre har forståelse for Grundejerforeningens bekymringer og vil inden entreprenøren udvælges inddrage grundejerforeningen i anlægsarbejdets påvirkning af de trafikale forhold. Skulle der mod forventning opstå skader på Grundejerforeningens private fællesvej og broen, som følge af anlægsarbejdet, udbedres disse af bygherre.

Dog gør Bygherre opmærksom på, at grundejerforeningens veje er privat fællesvej og i den forbindelse skal kunne tåle, at det midlertidige anlægsarbejde i en periode medfører, at trafikken øges. Det forhold, at broen benyttes, som midlertidig adgangsvej kan ikke tale for at opklassificere broen fra en privat fællesvej til kommunevej.

Forvaltningernes vurdering

Bygherre redegør for, at gennemførelse af projektet vil betyde færre oversvømmelser af de vandløbsnære stier og naturområder end tilfældet er for de eksisterende forhold. Når projektet er anlagt, er det først ved de ekstreme skybrud, at stier og broer oversvømmes. Hvilket bygherre oplyser også kan forekomme i dag dog i mindre udstrækning. Der er således tale om en forbedring af hverdagsituationen og det er VVM-

myndighedernes opfattelse, at projektet derved i tilstrækkelig grad sikre fri passage på stier i forbindelse med kraftig nedbør.

Miljøkonsekvensrapporten har sandsynliggjort og redegjort for, hvordan bygherre vil sikre trafikafviklingen af den tunge trafik i anlægsfasen. Eventuelle skader på vejanlæg i anlægsfasen er et anliggende mellem bygherre og vejejer. VVM-myndighederne bifalder, at bygherre vil inddrage grundejerforeningen inden entreprenør, udvælges og anlægsarbejder påbegyndes.

Høringssvarene medfører ikke ændringer til VVM-tilladelse.

Støj

Høringssvar

Der er et høringssvar (høringssvar 7), der har bemærkninger til Støj tilknyttet projektet i anlægsfasen.

Høringssvar 7, PAB Brunevang, bemærker, at Københavns Kommune drager omsorg for, at entreprenørerne overholder "Forskrift for visse miljøforhold ved bygge- og anlægsaktiviteter" i Rødovre Kommune, maj 2013, og i øvrigt tager størst muligt hensyn til beboerne i Brunevang. PAB Brunevang bemærker i den forbindelse, at der er tale om et fredet område, hvorfor arbejderne bør udføres så nænsomt som muligt, så der ikke sker unødige skader på den beskyttelsesværdige natur. Der gøres opmærksom på, at anlægsarbejderne vil foregå i Brunevangs nærmiljø og dermed tæt op ad beboernes private hjem. Brunevang forventer derfor, at der vil blive draget omsorg for beboernes fortsatte almindelige færdsel i området, herunder ved tilrettelæggelse af færdsel med tung trafik i området, påvirkning af sædvanlig belysning i området, støjgener uden for sædvanlig arbejdstid og lignende gener.

Bygherres kommentarer

De kommunale forskrifter om støjende anlægsarbejder herunder Rødovre Kommunes forskrift fremgår af miljøkonsekvensrapportens afsnit 17.4. Bygherre præciserer, at "Forskrift for visse miljøforhold ved bygge- og anlægsaktiviteter" i Rødovre Kommune vil blive benyttet i Kagsmosen Skybrudsprojekt og Hverdagsregnsprojektet. Det betyder, at støjende aktiviteter kun må udføres i hverdage fra kl. 7-18 og særligt støjende aktiviteter kun på hverdage 8-16.

Bygherre har forståelse for PAB Brunevangs bekymringer og vil i den videre dialog med boligforeningen fortsat have fokus på, at anlægsarbejdet udføres, så det medfører færrest mulige gener for beboerne. Derudover bakker bygherre op om høringssvarets bemærkninger om at beskytte det fredede område. Hensynet til naturen er en stor medvirkende faktor til, at hovedløsningen er placeret på PAB Brunevangs matrikel,

som beskrevet tidligere under afsnittet "Arealanvendelse, plan og alternativer".

Forvaltningernes vurdering

Miljøkonsekvensrapporten har undersøgt støjpåvirkninger fra de mest støjende anlægsaktiviteter ift. omkringliggende følsom anvendelse herunder boliger. Kommunernes lokale bygge- og anlægsforskrifter¹ er udgangspunktet for hvad der kan forventes accepteret af støj i anlægsfasen.

Støjen fra byggepladserne, udover særligt støjende arbejder, overholder generelt støjgrænserne i de kommunale forskrifter i forhold til anlægsarbejder. Støjgenerne begrænses ved at arbejdstiderne for støjende arbejder er begrænset til kl. 7 - 18 på hverdage. Arbejdstiden og de vejledende grænseværdier er sat i forhold til kommunernes forskrift for bygge- og anlægsarbejder.

Hvis der påtænkes anlægsarbejder udover forskriftens grænseværdier, skal bygherre søge om dispensation for forskriften eller anvende mindre støjende materiel eller udstyr. Dispensation kan kun meddeles, hvis bygherre kan dokumentere, at overskridelserne vil ske på grund af sikkerhed, trafikale forhold eller byggetekniske forhold jf. forskriftens afsnit herom.

Høringssvar medfører ikke ændringer VVM-tilladelse.

Lugt- støv, lys og luftemissioner

Høringssvar

Der er 1 høringssvar (høringssvar 7), der har bemærkninger til Lugt, støv, lys og luftemissioner fra projektet i anlæg- og driftsfasen.

Høringssvar 7, PAB Brunevang, bemærker, at det i miljøkonsekvensrapporten fremgår, at projektet ikke vil give anledning til lugtgener.

Det angives i miljøkonsekvensrapporten, s. 28, at skybrudsprojektet "*bidrager yderligere til at vandet i Kagså kan blive markant renere. Ændringerne vil også begrænse lugtgener.*" Dette udbygges på s. 168 i miljøkonsekvensrapporten, hvor det videre anføres:

"Generelt vil lugtgener reduceres i forhold til i dag, idet vandføringen i Kagsåen er forbedret, hvorved evt. overløb fra kloak generelt passerer hurtigere gennem området. Overløb til Kagsmosen begrænses til i gennemsnit hvert 5. år, og vil kun ske under ekstremregnhændelser (5

---

¹ Link til Københavns Kommunes og Rødovres Bygge- og anlægsforskrift: https://kk.sites.itera.dk/apps/kk_pub2/index.asp?mode=detalje&id=2005
Rødovre Kommune: Støj fra bygge- og anlægsaktiviteter (rk.dk)

års regnhændelse eller større), ligeledes vil vandet, som mosen oversvømmes med indeholde en mindre andel af spildevand ift. i dag som følge af at Kagsåparkens regnvandsprojekt er gennemført."

PAB Brunevang finder ikke dokumentation for denne påstand i miljøkonsekvensrapporten, og forholdet ses ikke at være undersøgt nærmere. Det kan heller ikke ses, at lugtgener ved opstuvning af vand på PAB Brunevangs ejendom som følge af skybrudssikringens omdannelse af arealet til oversvømmelsesareal er belyst. Andre miljøgener, som f.eks. nedsivning af forurenede stoffer i tilfælde af opstuvning på ejendomme, ses heller ikke behørigt analyseret og vurderet i rapporten.

Bygherres kommentarer

Af miljøkonsekvensrapporten fremgår det, at vandkvaliteten i Kagsåen forbedres. Dette sker som følge af flere tiltag beskrevet i miljøkonsekvensrapporten:

- Antallet af overløb fra kloakken til åen reduceres. Dette har en positiv påvirkning på vandkvaliteten og sker som en del af projektet Kagsåparkens Regnvandsprojekt ([Link til projektet](#)), som er placeret opstrøms Kagsmosen (s. 28)
- Gladsaxe og Herlev Kommune planlægger andre projekter, der også vil nedsætte antallet af overløb til Kagsåen (s. 28)
- Hverdagsregnsprojektet i Kagsmosen reducerer antallet af overløb fra Kagsåen til Kagsmosen og PAB Brunevangs grønne areal til 1 gang hvert 5. år, hvilket betyder, at de ånære arealer oversvømmes færre gange end i dag (s. 40, figur 3-13)

På baggrund af ovennævnte tiltag vurderes det i miljøkonsekvensrapporten, at lugtgenerne ikke vil blive værre som følge af projektet. På tilsvarende vis vil nedsivning af forurenede stoffer ikke forværres, da vandkvaliteten af det vand, der oversvømmer de grønne arealer forbedres.

Forvaltningernes vurdering

Miljøkonsekvensrapporten har redegjort for at projektets påvirkning ift. lugtemissioner. Af miljøkonsekvensrapporten fremgår det, at projektet i driftsfasen ikke vil give anledning til lugtpåvirkninger, idet der ikke med projektet tilføres nye lugtkilder. Der er så at sige alene tale om, at der sker forbedringer ift. eksisterende forhold.

Hørings svar giver ikke anledning til ændringer af VVM-tilladelse.

Rekreative interesser

Hørings svar

Der er to høringssvar (høringssvar 4 og 7) med bemærkninger til rekreative interesser i tilknytning til projektet.

Høringssvar 4, DN Rødovre, bemærker, at det er vigtigt at de foranstaltninger der iværksættes ift. skybrudssikringen også muliggør færdsel og benyttelse af naturområderne i tilfælde af mere dagligdags forekomster af nedbør f.eks. ved at stier og passager for både gående og cyklister er mulige at benytte, når der kun forekommer mere moderate vandstigninger. Høringssvaret bemærker, at der derfor bør ske en forhøjelse af alle de lavtliggende stier og passagers niveau i forhold til de nuværende niveauer, således at oversvømmelser undgås i fremtiden.

Høringssvar 7, PAB Brunevang, bemærker, at som nævnt i Brunevangs høringssvar til afgrænsningen af miljøkonsekvensundersøgelsen benyttes den nordlige del af Brunevangs ejendom bl.a. til boldspil og rekreativt ophold for boligforeningens beboere, og en indskrænkning af mulighederne herfor i anlægsfasen vil påvirke beboerne negativt. Beboerne har på et afdelingsmøde primo 2022 truffet beslutning om, at det pågældende område foruden ophold og boldspil skal benyttes til bolig-sociale formål, herunder nyttehaver mv. Derudover benyttes ejendommens andre grønne rekreative arealer i lange perioder dagligt af daginstitutioner, børnehaver, skoler, SFO'er mv. fra begge kommuner til ophold, hvilket gør, at der er behov for rekreative områder, hvor beboerne kan trække sig tilbage. Den nordlige del af Brunevangs ejendom udgør en vigtig mulighed for dette. Dette ses der ikke at være taget fuldt tilstrækkeligt hensyn til i miljøkonsekvensrapporten.

Bygherres kommentarer

Bygherres bemærkninger til høringssvar 4:

Bygherre har beskrevet påvirkningen af stier i afsnittet Trafikale forhold. De øvrige rekreative interesser, som f.eks. grønne arealer og oplevelsen af mosen, forbedres med etableringen af Hverdagsregnsprojektet. Først i tilfælde af ekstreme regnhændelser vil de rekreative værdier påvirkes ved oversvømmelser i kortere perioder.

Bygherres bemærkninger til høringssvar 7:

Af miljøkonsekvensrapporten fremgår det, at de rekreative interesser herunder brug af stier og grønne arealer vil være begrænset i anlægsperioden (samlet ca. 9 mdr.). Påvirkningen er opgjort til moderat, da anlægsarbejdet berører et større område og private arealer. Da bygherre anser påvirkningen som betydelig, er anlægsarbejdet tilpasset, så det udføres i etaper. Det vil for PAB Brunevang betyde, at anlægsarbejdet på deres matrikel begrænser sig til ca. 3 mdr., hvorefter beboerne igen kan benytte det rekreative område.

Efter anlægsperioden vil de rekreative arealer i Kagsmosen kunne bruges som i dag. Det betyder for PAB Brunevang, at deres grønne areal kan bruges til de samme eller nye rekreative formål. I tilfælde af kraftige

skybrud vil den del af PAB Brunevangs matrikel tættest på åen blive oversvømmet i en kortere periode, mens den del af det grønne areal tættest på boligerne, som hæves som en del af skybrudssikringen, ikke vil blive oversvømmet ved en 100 årshændelse.

Forvaltningernes vurdering

Miljøkonsekvensrapporten har redegjort for projektets påvirkning af de rekreative interesser. Af miljøkonsekvensrapporten fremgår det, at projektet i anlægsfasen vil give anledning til moderate påvirkninger, hvor anlægsarbejderne pågår i op til 9 måneder.

Miljøkonsekvensrapporten redegør for, at projektet i driftsfasen vil have de samme adgangsforhold og tilgængelighed på stierne som i dag. De øvrige rekreative interesser, som f.eks. grønne arealer og oplevelsen af mosen, forbedres med etableringen af hverdagsregnsprojektet. Der redegøres for, at der først ved ekstreme regnhændelser kan være påvirkninger af de rekreative værdier i form af oversvømmelser i kortere perioder. Men dette er grundlæggende ikke en anderledes end de eksisterende forhold, hvor der i dag også kan ske periodevise oversvømmelser af Kagsmosen.

Høringssvar giver ikke anledning til ændringer af VVM-tilladelse.

Materielle goder

Høringssvar

Der er ikke indkommet høringssvar til dette emne.

Bygherres kommentarer

Ikke relevant.

Forvaltningernes vurdering

Ikke relevant.

Overfladevand og vandkvalitet

Høringssvar

Der er 2 høringssvar (høringssvar 1 og 2) med bemærkninger til Overfladevand og vandkvalitet.

Høringssvar 1 bemærker, at oversvømmelser fra selve Kagsåen er velkendt og hovedproblemet i projektet. I forbindelse hertil er dog den ofte meget betydelige oversvømmelse i tunnelen under S-banen. Der er nyligt etableret nedløbsriste mm., men høringssvaret oplyser, at disse tiltag langt fra er tilstrækkelige ved skybrud. Der står derfor i disse situationer ofte ret højt vand i tunnelen. Det oplyses, at dette medfører

gener for gående og cyklende. Høringssvaret angiver, at oversvømmelsen stammer fra baneskråningen på den vestlige side af tunnelen. Høringssvaret gør opmærksom på, at problemet har været vedvarende i mange år og problemet løses ikke med tiltagene i selve Kagsåen. Høringssvar 2, Brønshøj-Husum Lokaludvalg, bifalder den grundige miljøkonsekvensrapport, der er udarbejdet, og har i den forbindelse ingen bemærkninger. Lokaludvalget er optaget af at få sikret de ferske vand mod forurening med kloakopblandet regnvand samt beskytte og udvikle vores grønne områder så de i videst muligt omfang danner grundlag for en høj grad af biologisk mangfoldighed.

Bygherres kommentarer

Bygherres bemærkninger til høringssvar 1:

Projektområderne for Kagsmosen Skybrudsprojekt og Hverdagsregnsprojektet omfatter ikke baneskråningen, som er ejet af staten. I Kagsmosen Skybrudsprojekt og Hverdagsregnsprojektet hæves cykelstien i Herlev Kommune, så der i tilfælde af kraftige skybrud ikke kan løbe vand fra Kagsåen og ned i tunnelen. Derudover ændrer projekterne ikke på de eksisterende forhold. Da tunnelen er placeret i Herlev Kommune, har bygherre gjort kommunens driftsafdeling opmærksom på høringssvarets oplysninger.

Bygherres bemærkninger til høringssvar 2:

Bygherre har ingen bemærkninger til høringssvaret fra Brønshøj-Husum Lokaludvalg.

Forvaltningernes vurdering

VVM-myndighederne tager bygherres kommentarer til høringssvar 1 og 2 til efterretning.

Miljøkonsekvensrapporten har vist, at gennemførelsen af projektet vil betyde, at vandkvaliteten i Kagsmosen vil blive forbedret. Dette sker ved at reducere antallet af eksisterende overløb til Kagsmosen.

Miljøkonsekvensrapporten har vist at naturen i Kagsmosen øst og Kagsmosen vest vil modtage mindre næringsstoffer end i dag. Samlet set vurderes det dermed, at være en positiv virkning på området som helhed.

Høringssvarene giver ikke anledning til ændringer af VVM-tilladelse.

Kulturarv og fredninger

Høringssvar

Der er ingen høringssvar til emnet kulturarv og fredninger.

Bygherres kommentarer

Ikke relevant.

Forvaltningernes bemærkninger

Hvis der ved jordarbejder i forbindelse med anlægsarbejder påtræffes arkæologiske levn, skal Københavns Museum kontaktes omgående. På baggrund af fundene vil museet vurdere, om levnene er af en sådan karakter, at de skal registreres inden bortgravningen. I fald fundene vurderes af væsentlig karakter, vil jordarbejdet blive standset midlertidigt (jf. museumslovens § 26).

Landskabelig påvirkning

Høringssvar

Der er ikke indkommet høringssvar med bemærkninger til Landskabelig påvirkning.

Bygherres kommentarer

Ikke relevant.

Forvaltningernes vurdering

Ikke relevant.

Grundvand og jordforurening

Høringssvar

Der er ét høringssvar (høringssvar 3) med bemærkninger til Grundvand og jordforurening.

Høringssvar 3, HOFOR Vand, har både midt i juni og i slutningen af juni 2022 haft mulighed for at kommentere på tidligere rapportudkast, og har begge gange indsendt kommentarer. HOFOR Vand konstaterer, at mange af kommentarerne er oprettet. HOFOR Vand har dog fortsat en række kommentarer. Disse kommentarer grupperer sig under forhold, der kan belyses med hydrologiske modelsimuleringer. Hvis forholdene ikke belyses i nuværende fase via hydrologiske modelsimuleringer, foreslår HOFOR Vand, at forholdene indgår i en risikovurdering, som foretages som en del af det projektgrundlag, der skal godkendes af de kommunale grundvandsmyndigheder. For at fastholde og sikre, at dette ønske samt de forhold beskrevet i vedhæftningen, bliver belyst og kommer med i det videre arbejde, foreslår HOFOR Vand, at det bliver skrevet ind som et vilkår i VVM-tilladelsen.

Ud over ovennævnte forhold, ønsker HOFOR Vand at gøre opmærksom på, at HOFORs driftspersonale under alle 9 måneders afspærring af Kilde XIII's sydlige kildepladsareal i anlægsperioden kontinuert skal have adgang til HOFORs pejleboring på den sydlige del af kildepladsarealet

for Kilde XIII, HOFORs pumpehus samme sted og inspektionsbrøndene samt sekundavandsboringen i den sydligste del af kildepladsarealet. Som et led i dette ønsker HOFOR Vand at have mulighed for at kommentere på forslag til adgangsveje, materiale- og skurpladser, inden de fastlægges.

Høringssvaret bemærker, at de i slutningen af november 2022 har modtaget ny information fra Kagsåparkens Regnvandsprojekt, som viser, at strømrøden i Kagsåparkens Regnvandsprojekt kommer til at agere som delvis afværgestationsanordning, idet modelsimuleringer indikerer, at forurening fra Mørkhøj Erhvervs kvarter kommer til at strømme op i strømrøden. Det betyder, at det vand, som Nedre Kagså-projektet modtager fra Kagsåparkens Regnvandsprojekt vil rumme både regnvand, spildevand og afværgvand. HOFOR Vand vil bede om, at dette håndteres i Nedre Kagså-projektet. Der skal tages højde for vandkvaliteten i designet, og dette forhold skal indgå i risikovurderingen. Bl.a. bør det vurderes, om membran bør indlægges i Nedre Kagså-projektet, for at beskytte vandforsyningen ved Kilde XIII, og om det vil være hensigtsmæssigt også i forhold til Kilde X, da projektområderne også ligger indenfor Kilde X's indvindingsopland.

Bygherres kommentarer

Bygherres bemærkninger til høringssvar 3:

HOFOR Vand har udover høringssvaret indsendt konkrete kommentarer til miljøkonsekvensrapporten. Disse er besvaret og fremsendt til HOFOR Vand. I nedenstående kommenterer bygherre på selve høringssvaret.

Det fremgår af miljøkonsekvensrapporten, at der skal foretages midlertidige grundvandssænkninger i forbindelse med anlægsarbejdet. Dette forventes ikke at påvirke indvindingsboringer i kalken, da der ikke forventes udført oppumpning fra kalkmagasinet, ligesom der heller ikke vil være en påvirkning af kvantiteten eller kvaliteten af den regionale grundvandsforekomst i kalken. Behovet for grundvandssænkning vil primært opstå i forbindelse med udvidelse af underføringen ved Herlev Hovedgade. Underføringen tænkes udført med en præfabrikeret firkantet culvert med bund af udgravning ca. 1 m under bundløb af åen. To eksisterende boringer (DGU200.897H og DGU200.265) nær Herlev Hovedgade viser, at der er moræneler fra terræn til en dybde af 12-15 m. Der vil derfor blive gravet i ler, hvilket betyder, at der vil være en minimal tilstrømning af grundvand, og dermed skabes der ikke en sænkningstragt eller grundvandstransport af betydning i den periode, udgravningen foregår. Den eksisterende transportledning skal ikke flyttes i forbindelse med Nedre Kagså projektet. Der vil være behov for enkelte ændringer på udløb fra overløbsbygværker, som skal afkortes.

I næste fase vil bygherre foretage en risikovurdering af grundvandsressourcen, når det præcise omfang af grundvandssænkninger kendes.

Det fremgår af høringssvaret, at HOFORs driftspersonel skal have adgang til specifikke arealer på Kildeplads XIII. Dette sikres og indtænkes i forbindelse med anlægsarbejderne i Nedre Kagså. HOFOR Vand inddrages i den forbindelse.

Det præciseres, at der i Kagsåparkens Regnvandsprojekt er foretaget en særskilt miljøvurdering og dette er en forudsætning for nærværende miljøvurdering af projekterne Kagsmosen Skybrudsprojekt, Hverdagsregnsprojektet og Nedre Kagså-projektet. Nedre Kagså-projektet starter først nedstrøms Motorring 3 og berør ikke underføringen.

Formålet med Kagsåparkens Regnvandsprojekt er blandt andet at reducere 55 årlige overløb til Kagsåen til 5 årlige overløb ved etablering af en ny bassinledning. Denne tilsluttes Gladsaxe Kommunes spildevandssystem. Dette vil medføre en miljøforbedring i Kagsåen og der sker ikke en planlagt sammenblanding af spildevand og overfladevand.

Forvaltningernes vurdering

Miljøkonsekvensrapporten redegør for at, de midlertidige grundvandssænkninger i forbindelse med anlægsarbejdet ikke vil påvirke indvindingsboringer i kalken, da der ikke forventes udført oppumpning fra kalkmagasinet, ligesom der heller ikke vil være en påvirkning af kvantiteten eller kvaliteten af den regionale grundvandsforekomst i kalken. Forvaltningerne bemærker dernæst, at bygherre vil foretage en risikovurdering af grundvandsressourcen, når det præcise omfang af grundvandssænkninger kendes, som det er ønsket af HOFOR.

I forhold til projektets påvirkning af grundvand er VVM-myndighederne enig i bygherres kommentarer ovenfor. Dette betyder, at den absolutte størrelse af belastningen fra nedsivning må være af mindre betydning i forhold til vurdering af projektet, dels fordi oversvømmelserne vil blive sjældnere som følge af projektet, dels fordi Kagsåparkens regnvandsprojekt vil medføre en forbedret vandkvalitet, da opblanding med kloakvand vil ske meget sjældnere. Projektets effekt er derfor en forbedring af overfladevandskvaliteten og dermed vil en eventuel effekt på grundvandskvaliteten være positiv.

På den baggrund er det VVM-myndighedernes vurdering, at høringsvaret ikke giver anledning til ændring af VVM-tilladelsens vilkår.

Flora og fauna, Natura 2000

Høringsvar

Der er 4 høringsvar, der omhandler flora og fauna samt Natura 2000.

Høringssvar 1 bemærker, at der i Kagsmosen vokser den meget sjældne snylteplante nælde-silke (*Cuscuta europaea*). I høringssvaret konstateres det, at voksestedet i år utilsigtet er blevet dækket af en kvasbunke. Det vil være meget positivt hvis denne sjældne vækst ikke forstyrres i dette naturområde.

Høringssvar 8 bemærker, at der indenfor projektområdet er et ældre æbletræ (60-100 år) pt. af ukendt sort med usædvanligt sunde, sene og meget velsmagende spise- og madæbler. Træet er udpeget ved hjælp af et luftfoto og står placeret i Rødovre Kommunes del af Kagsmosen. Høringssvaret håber, at det er muligt tilrettelægge anlægsarbejdet, så træet ikke beskadiges.

Høringssvar 6, Danmarks Naturfredningsforening, København, finder generelt, at den udførte miljøvurdering er grundig og giver et troværdigt billede af de potentielle negative påvirkninger i forhold til natur og rekreation.

Høringssvaret bemærker, at der bør iværksættes overvågning i forhold til bilag IV arter og i forhold til projektets langsigtede påvirkning i Kagsmosen. Dels fordi det ikke vides om f.eks. opsætning af flagermuskasser eller etablering af nye hulheder i træer vil have den ønskede effekt. Dels fordi de nævnte afværgeforanstaltninger formentligt skal gennemføres andre steder i forhold til det samlede skybrudsprojekt, f.eks. i Vigerslevparken. Her er det vigtigt at opsamle erfaringer både i forhold til bilag IV arter, men også i forhold til udviklingen i naturtilstanden generelt for de berørte områder.

I forhold til bilag IV-arten spidssnudet frø skal der opsættes paddehegn under anlægsarbejdet i perioden medio marts - ultimo september og etableres mindst et nyt paddevandhul på 500 m² med optimale forhold (lavvandet, lysåbent, flade brinker og uden fisk). Høringssvaret oplyser, at forudsætningen for at paddehegn fungerer efter hensigten er, at disse holdes tætte og intakte under hele byggeperioden. Frøerne vil gøre sig store anstrengelser for at forcere hegnet, når de møder det. Derfor bør det som et vilkår i VVM-tilladelsen pålægges bygherre jævnligt at føre tilsyn med hegnet under byggeprocessen.

I forhold til etablering af en eller flere nye paddesøer er det vigtigt, at disse etableres før anlægsarbejdet, påbegyndes og at disse vedligeholdes, så der ikke sker tilgroning mv.

I forhold til bilag IV arterne flagermus skal der, som erstatning for de flagermus egnede træer der fældes, opsættes 10 flagermuskasser før træ-

erne fældes. Udover opsætning af flagermuskasser oplyses, at byggherren vil skabe nye rasteområder og forbedre forholdene for flagermus ved at etablere hulheder i træer. Herudover nævnes at træerne skal fældes i perioden september- oktober. DN bemærker, at af Miljøministeriets forvaltningsplan for flagermus (2013) fremgår det, at flagermuskasser ikke er en reel og sikker løsning til erstatning af træer med hulheder og det fremgår videre, at kunstigt skabte hulheder i træer kan tage mange år før de er udviklet til et stadie, hvor de er egnede til ophold for flagermus. DN savner derfor en mere grundig redegørelse for, hvorfor byggherre vurderer, at de nævnte tiltag i dette tilfælde kan ændre en stor negativ påvirkning til ingen eller en ubetydelig påvirkning. I forhold til at fælde træerne i perioden september – oktober skal der gøres opmærksom på, at flagermus som bilag IV arter er beskyttet året rundt. Det betyder, at hvis træerne er registreret som rasteområder for flagermus ikke kan fældes medmindre proceduren i habitatbekendtgørelsens §12 følges.

Høringssvaret bemærker, at på miljøkonsekvensrapportens s. 104 nævnes, at beplantningen i Nedre Kagså projektet ikke vil blive genetableret. Der savnes en forklaring på dette, og hvilken indflydelse dette vil få ud over en negativ landskabelig påvirkning, f.eks. i forhold til naturen.

Bygherres kommentarer

Bygherres bemærkninger til høringssvar 1:

Københavns Kommunes drift er blevet gjort opmærksom på nældesilkens placering og oplyser, at det er beklageligt, at kvasbunken blev lagt ovenpå denne forekomst. Bunken bliver fjernet med håndkraft, dog første til foråret, da denne muligvis fungerer som et overvintringssted for padder og andre smådyr. Der findes i øvrigt flere forekomster af nældesilke i omegn af Utterslev Mose. Bygherre har ikke yderligere bemærkninger.

Bygherres bemærkninger til høringssvar 8:

På baggrund af det vedlagte luftfoto, står æbletræet placeret udenfor anlægsarealerne. Bygherre vil i næste fase få registreret træet med henblik på at sikre, at træet ikke påvirkes i anlægsfasen.

Bygherres bemærkninger til høringssvar 6:

Vedrørende tilsyn med paddehegn: Bygherre vil føre tilsyn med paddehegnets funktion mindst en gang pr. måned i paddernes aktive periode (marts – september). Derudover vil byggherre tage højde for paddehegnet i udbuddet og sikre, at entreprenøren selv har et ansvar for at tjekke, at paddehegnet er intakt.

Vedrørende erstatningsvandhul: Der etableres ét erstatningsvandhul. Erstatningsvandhullet laves ikke for at afværge en påvirkning i anlægsfasen. Erstatningsvandhullet etableres for, at der er et paddeegnet vandhul i mosen som ikke oversvømmes ved de store skybrud, hvorved den vedvarende økologiske funktionalitet i området opretholdes. Erstatningsvandhullet vurderes derfor ikke at skulle etableres før anlægsarbejderne går i gang, men skal være etableret inden ibrugtagning af Kagsmosen skybrudsprojekt, som først sker i 2027. Bygherre vil etablere erstatningsvandhullet som det første i anlægsperioden (marts 2024), hvorfor vandhullet vil have frem til 2027 til at udvikle en naturlig søvegetation. Derudover vil mindre opvækst i og ved eksisterende vandhuller i Rødovre Kommune blive ryddet samtidig med etablering af erstatningsvandhullet. Endelig indgår der som en del af projektets overlevering til drift en beskrivelse af, hvordan erstatningsvandhullet skal driftes.

Vedr. afværgetiltag for flagermus:

Der er ingen ynglekolonier langs Nedre Kagså, men 5 træer med spættehuller, der kan benyttes som rastested for flagermus. Det kan ikke udelukkes, at flagermus benytter disse spættehuller som mellemkvarter eller til overvintring, da det kan være få dage ad gangen og dermed ikke nødvendigvis er detekteret ved lytningen. Der blev dog generelt registreret få flagermus i området og der er en lille forventning til, at området benyttes som rastested i større omfang.

Da det ikke kan udelukkes, at spættehullerne benyttes som rastested for flagermus, gennemføres afværgetiltag, som udgør mindst tilsvarende rastemuligheder for flagermus i området, hvorved den vedvarende økologiske funktionalitet opretholdes. Af Miljøministeriets forvaltningsplan for flagermus (2013) fremgår det, at flagermuskasser primært benyttes som mellemkvarter, altså i perioden *før* og *efter* yngleperioden, hvilket er netop disse rasteophold som ønskes erstattet, da der ikke er konstateret ynglekolonier i området. Der er ligeledes kommet mere viden på området siden forvaltningsplanen blev udgivet i 2013. Flagermusenes brug af flagermuskasser, afhænger meget af lokalitetens karakter. På steder, med rigelige naturlige rastemuligheder, fravælger flagermusene kasserne. Mens de på steder, der mangler naturlige hulheder, i større grad vil bruge dem (Morten Christensen 2015). Da der ikke er registreret ynglekolonier inden for projektområdet, vurderes flagermuskasser at være en relevant erstatning, hvis nødvendigt, for de forholdsvis få flagermusegnede træer, der må fældes.

I forhold til etablering af kunstige hulheder i træer præciseres det, at der for hver hulhed etableres to nye hulheder. Derudover er der sket meget inden for dette område de sidste par år. Som det fremgår i "Flagermus

eksperimentet" (Bendix 2021), kan der ved skabelsen af kunstige hulheder allerede flytte flagermus ind året efter. Andre studier fra udlandet (Rueegger 2017) kommer frem til samme konklusion. Det vurderes derfor, at også denne etablering af hulheder i træerne vil have en positiv effekt. Det er vigtigt, at udførelsen af kunstige hulheder bliver gjort korrekt. Bygherre vil derfor rådføre sig hos kompetente fagfolk og entrerer med disse.

Vedr. fældning af træer: Træerne er ikke registreret som rasteområde, men det kan som beskrevet herover ikke udelukkes, at de benyttes som rastested for flagermus. Af denne grund er der jf. habitatvejledningen 9.7.1.5. iværksat foranstaltninger for at opretholde den økologiske funktionalitet for flagermus, hvorved fældning muliggøres.

Vedr. overvågning: I forhold til flagermus vurderes det, at dokumentationen for brugen af flagermuskasser og skabelsen af naturlige hulheder er tilstrækkelig, til at overvågning kan undlades jf. svar vedr. afværgetiltag for flagermus. Flagermus har en relativt stor aktionsradius, specielt uden for yngleperioden, og de vil derfor ikke påvirkes væsentligt, selvom afværgeforanstaltningerne gennemføres andre steder i nærheden af projektområdet. Da afværgetiltagene ikke skal afværge en konkret rastebestand, men sikre at der i området er egnede lokaliteter, hvor flagermus kan finde rastemuligheder, er det ligeledes ikke sikkert, at der flytter flagermus ind i disse og hvis der gør, er det måske først efter flere år. Overvågningen kan derfor være en kontrol af, at flagermushulhederne er udført korrekt og flagermuskasserne er opsat som ønsket. Bygherre vurderer dermed ikke, at der er tale om en decideret overvågning. Bygherre foreslår, at fældning af træer langs Nedre Kagså ikke må finde sted før myndigheden har godkendt, at de etablerede flagermushulheder og de opsatte flagermuskasser er udført og placeret, så de egner sig som rastested for flagermus. Derudover vil bygherre i samråd med grundejerne langs Kagsåen genplante på strækningen.

Ud fra ovenstående vurderer Bygherre, at påvirkningen af flagermus er afværget tilstrækkeligt, da opsætning af flagermuskasser og etablering af hulheder afværger påvirkningen på kort og mellemlangsig, mens plantning af træer vil afværge påvirkningen på lang sigt.

Endelig vurderer Bygherre, at tiltagene i Hverdagsregnsprojektet bidrager til at fremme kvaliteten af den eksisterende natur. Mens de nye jordvolde og stendiger samt genplantning med hjemmehørende træarter i Kagsmosen Skybrudsprojekt på sigt tilfører området nye levesteder.

Forvaltningernes vurdering

Forvaltningen tager Danmarks Naturfredningsforenings høringssvar og bygherres bemærkninger til efterretning. Forvaltningen vurderer, at de

begrundelser og løsningsforslag bygherre anfører er tilstrækkelige set i forhold til projektets grad af påvirkninger, og vurderer ligeledes at dokumentationen ift. flagermusafværge er tilstrækkelig til at overvågning kan udelukkes som vilkår.

Høringssvaret fra Danmarks naturfredningsforening giver dog anledning til en præcisering og justering af vilkår i VVM-tilladelsen. Der tilføjes følgende justering af vilkårene, se tilføjelser med rød:

Vilkår for tilladelsen

1. At der etableres et erstatningsvandhul og erstatningsmosearealer til padder på minimum 500 m² ved afgravning af jord for at sænke koten og lave fugtigere/vådere betingelser således at padder og natur kan udvikle sig. **Erstatningsvandhullet etableres som et lavvandet, lysåbent erstatningsvandhul med flade brinker og erstatningsmosearealer til padder på minimum 500 m².** Erstatningsvandhullet skal etableres med de øvrige anlægsarbejder i Kagsmosen, **som det første i anlægsperioden.** Erstatningsvandhullet etableres indenfor projektområdet. Miljøkonsekvensrapportens afsnit 9.4.2 figur 9-14 angiver mulige placeringer.

2. At der inden anlægsarbejder i perioden medio marts – ultimo september opsættes midlertidigt paddehegn omkring arbejdsområderne. Paddehegnet etableres vest for stien der forløber i nord/sydgående retning mellem Brunevang og Kagssøen, hvor der er konstateret padder, således at padder ikke vandrer ind i anlægsområdet. Paddehegnet etableres som anvist i miljøkonsekvensrapportens afsnit 9.4.2 figur 9-14. **Paddehegnet skal holdes tæt og intakt under hele byggeperioden og påføres hegnet skader skal det udbedres med det samme. Der skal føres tilsyn med paddehegnets funktion i hele dens længde mindst en gang pr. 14 dag i paddernes aktive periode (marts – november). Evt. fejl og mangler skal udbedres hurtigst mulig herefter. Der må ikke forekomme overhængende vegetation og der skal ske slåning af vegetation langs hegnet efter behov.**

3. At der opsættes 10 flagermuskasser inden for projektområdet på træer som ikke fældes. Flagermuskasserne skal opsættes inden træerne med spættehuller fældes, således at de er fungerende rasteområder inden påvirkningen af de eksisterende rasteområder sker. Der skal desuden skabes nye levesteder for flagermus ved at etablere hulheder i træer, der ikke fældes. Der etableres hulheder i træer der ikke fældes i forholdet 1:2. Det vil sige, at for **hver hulhed i et flagermusegnet træ, der fældes, etableres der sammenlagt dobbelt så mange hulheder i blivende træer.** De nye flagermusegnede levesteder skal etableres inden flagermusegnede træer fældes. Derudover kan træerne kun fældes i

september og oktober, som er uden for yngle- og overvintringstiden for flagermus og yngletiden for spætter. **Rydning af beplantning og træer langs Nedre Kagså må ikke finde sted før myndigheden har godkendt, at de etablerede flagermus-hulheder og de opsatte flagermuskasser er udført og placeret så de egner sig som rastested for flagermus. Fældning af flagermusegnede træer forudsætter afklaring/tilladelse fra miljøstyrelsen iht. habitatbekendtgørelsens §12.**

Andet

Høringssvar

Der er 2 høringssvar (høringssvar 5 og 7), der har andre bemærkninger.

Høringssvar 5, Grundejerforeningen Islehøj, henstiller til, at dette høringssvar ikke kun indgår som en del af høringen, men af selv afklaringen om broens fremtidige ejerforhold, tages videre og behandles hos vejmyndigheden.

Høringssvar 7, PAB Brunevang, ønsker at der oprettes et passende dialogforum mellem repræsentanter for Brunevang, Københavns Kommune og Rødovre Kommune til drøftelse af løbende problemer i anlægsfasen.

Bygherres kommentarer

Bygherres bemærkninger til høringssvar 5:

Som angivet tidligere, er grundejerforeningens bro privat fællesvej og skal i den forbindelse kunne tåle, at midlertidige anlægsarbejde i en periode medfører, at trafikken øges. Det er desuden undersøgt, hvilke forhold der kan medføre at opklassificere broen fra privat fællesvej til kommunevej og det forhold, at broen midlertidigt benyttes som adgangsvej taler ikke for dette.

Bygherres bemærkninger til høringssvar 7:

Høringssvaret forslag om et dialogforum i anlægsfasen bakkes op af bygherren. Generelt vil bygherre i samarbejde med entreprenøren sikre en god information om anlægsaktiviteterne, så naboer har mulighed for at indrette sig efter situationen på forhånd. Bygherre vil ligeledes sikre, at der udpeges en kontaktperson, som naboerne til byggepladsen kan kontakte ved spørgsmål.

Forvaltningernes vurdering

VVM-myndighederne tager bygherres kommentarer til høringssvar 5 og 7 til efterretning.

Høringssvar medfører ikke ændringer af VVM-tilladelse.

Kapitel 4. Sammenfattende vurdering

Det er forvaltningernes vurdering, at miljøkonsekvensrapporten i tilstrækkelig grad har redegjort for og sandsynliggjort, at projektet kan etableres og drives uden væsentlig negativ miljøpåvirkning.

Høringssvarene giver dog anledning til ændringer af VVM-tilladelsen, i form af to ændrede vilkår.

Vilkår 1 ændres til:

At der etableres et erstatningsvandhul og erstatningsmosearealer til padder på minimum 500 m² ved afgravning af jord for at sænke koten og lave fugtigere/vådere betingelser således at padder og natur kan udvikle sig. Erstatningsvandhullet etableres som et lavvandet, lysåbent erstatningsvandhul med flade brinker og erstatningsmosearealer til padder på minimum 500 m². Erstatningsvandhullet skal etableres med de øvrige anlægsarbejder i Kagsmosen, som det første i anlægsperioden. Erstatningsvandhullet etableres indenfor projektområdet. Miljøkonsekvensrapportens afsnit 9.4.2 figur 9-14 angiver mulige placeringer.

Vilkår 2 ændres til:

At der inden anlægsarbejder i perioden medio marts – ultimo september opsættes midlertidigt paddehegn omkring arbejdsområderne. Paddehegnet etableres vest for stien der forløber i nord/sydgående retning mellem Brunevang og Kagssøen, hvor der er konstateret padder, således at padder ikke vandrer ind i anlægsområdet. Paddehegnet etableres som anvist i miljøkonsekvensrapportens afsnit 9.4.2 figur 9-14. Paddehegnet skal holdes tæt og intakt under hele byggeperioden og påføres hegnet skader skal det udbedres med det samme. Der skal føres tilsyn med paddehegnets funktion i hele dens længde mindst en gang pr. 14 dag i paddernes aktive periode (marts – november). Evt. fejl og mangler skal udbedres hurtigst mulig herefter. Der må ikke forekomme overhængende vegetation og der skal ske slåning af vegetation langs hegnet efter behov.

Vilkår 3 ændres til:

At der opsættes 10 flagermuskasser inden for projektområdet på træer som ikke fældes. Flagermuskasserne skal opsættes inden træerne med spættehuller fældes, således at de er fungerende rasteområder inden påvirkningen af de eksisterende rasteområder sker. Der skal desuden skabes nye levesteder for flagermus ved at etablere hulheder i træer, der ikke fældes. Der etableres hulheder i træer der ikke fældes i forholdet 1:2. Det vil sige, at for hver hulhed i et flagermus-egnet træ, der fældes, etableres der sammenlagt dobbelt så mange hulheder i blivende

træer. De nye flagermusegnede levesteder skal etableres inden flagermusegnede træer fældes. Derudover kan træerne kun fældes i september og oktober, som er uden for yngle- og overvintringstiden for flagermus og yngletiden for spætter. Rydning af beplantning og træer langs Nedre Kagså må ikke finde sted før myndigheden har godkendt, at de etablerede flagermus-hulheder og de opsatte flagermuskasser er udført og placeret så de egner sig som rastested for flagermus. Fældning af flagermusegnede træer forudsætter afklaring/tilladelse fra miljøstyrelsen iht. habitatbekendtgørelsens §12.

På baggrund af den gennemførte VVM-proces er det forvaltningernes vurdering, at der kan meddeles endelig VVM-tilladelse til etablering og drift af skybrudsprojekt for Kagsmosen og nedre Kagså med ændringer af vilkår som anført.

Denne konklusion vil derfor blive indstillet til kommunernes politiske udvalget, der skal beslutte om VVM-tilladelse skal meddeles bygherre.